

MEMORIES

University conservative dentistry and orthodontics – historical approach – 80 years of activity to support facial aesthetics

WSPOMNIENIA

Uniwersytecka stomatologia zachowawcza i ortodoncja – ujęcie historyczne – 80 lat działalności na rzecz wspierania estetyki twarzy

Anna Surdacka^{1, a}, Teresa Matthews-Brzozowska^{2, b*}

¹ Poznan University of Medical Sciences, Poland, Department of Conservative Dentistry

² Nicolaus Copernicus University in Toruń, Poland, Department of Maxillofacial Orthopaedics and Orthodontics Collegium Medicum in Bydgoszcz

¹ Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Klinika Stomatologii Zachowawczej

² Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Collegium Medicum w Bydgoszczy, Katedra Ortopedii Szczękowej i Ortodoncji

^a <https://orcid.org/0000-0001-9952-0230>

^b <https://orcid.org/0000-0002-7127-6018>

* Corresponding author / Osoba do kontaktu:
e-mail: tmatbrzo@gmail.com

ABSTRACT

Both scientific and clinical university units: conservative dentistry and orthodontics of the Karol Marcinkowski Medical University in Poznań, have been focusing their didactic, scientific and clinical activities for several decades on improving the aesthetics of the natural appearance of teeth and thus on a beneficial change in the visual aesthetic effect of the face and smile of young and adult residents, especially of the Wielkopolska region.

Keywords: conservative dentistry, orthodontics, facial aesthetics, historical perspective.

STRESZCZENIE

Obie naukowe i kliniczne jednostki uniwersyteckie: stomatologia zachowawcza i ortodoncja Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu od kilkadziesiąt lat skupiają swoją działalność dydaktyczną, naukową i kliniczną na poprawie estetyki naturalnego wyglądu uzębienia, a tym samym na korzystnej zmianie wizualnego efektu estetycznego twarzy i uśmiechu osób młodych i dorosłych, szczególnie mieszkańców regionu wielkopolskiego.

Słowa kluczowe: stomatologia zachowawcza, ortodoncja, estetyka twarzy, ujęcie historyczne.

A short history of Conservative Dentistry

The post-war history of conservative dentistry began in 1945. Initially, as the Department of Conservative Dentistry, which was a branch of the Dental Polyclinic of the Faculty of Medicine of the University of Poznań. From 1946, it was included in the structures of the Medical-Dental College, in 1950 in the structure of the Department of Dentistry of the Dentistry Department of the Medical Academy and from 1954 as an independent unit – the Department and Department of Conservative Dentistry. The first head and organizer from 1945 was prof. dr hab. Rudolf Sarrazin, in the years 1954–1969 prof. dr hab. Kazimierz Stawiński, in the years 1969–1990 prof. dr hab. Maria Kobylańska, in the years 1990–2012 prof. dr hab. Janina Stopa and in the years 2013–2025 prof. dr hab. Anna Surdacka.

Structure, team and activity of the Department of Conservative Dentistry

Scientific research conducted by research and scientific teams led by successive directors, the

Krótką historia stomatologii zachowawczej

Powojenna historia stomatologii zachowawczej rozpoczęła się w 1945 roku. Początkowo utworzono Zakład Dentystyki Zachowawczej, który był oddziałem Polikliniki Stomatologicznej Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego. Od 1946 roku zakład znalazł się w strukturach Studium Lekarsko-Dentystycznego, w 1950 roku w strukturze Katedry Stomatologii Oddziału Stomatologicznego Akademii Medycznej, a od 1954 roku jako samodzielna jednostka – Katedra i Zakład Stomatologii Zachowawczej. Pierwszym kierownikiem i organizatorem, od 1945 roku, był prof. dr hab. Rudolf Sarrazin, w latach 1954–1969 prof. dr hab. Kazimierz Stawiński, w latach 1969–1990 prof. dr hab. Maria Kobylańska, w latach 1990–2012 roku prof. dr hab. Janina Stopa, a w latach 2013–2025 prof. dr hab. Anna Surdacka.

Struktura, zespół i działalność Katedry Stomatologii Zachowawczej

Badania naukowe realizowane przez zespoły badawczo-naukowe kierowane przez kolejnych kierowników, nestorów stomatologii zachowawczej, wniosły istotny wkład do nauki polskiej.

▲ **Figure 1.** Employees of the Department of Conservative Dentistry and Periodontology. In the middle, first row: Prof. Maria Kobylańska, Dr. Anna Magas, Prof. Halina Ruszyńska, Prof. Honorata Shaw – 1990

▲ **Rycina 1.** Pracownicy Zakładu Stomatologii Zachowawczej i Periodontologii. W środku w pierwszym rzędzie prof. Maria Kobylańska, dr Anna Magas, prof. Halina Ruszyńska, prof. Honorata Shaw – 1990 rok

▲ **Figure 2.** Conservative dentistry team and doctoral promotions – Joanna Krzyżostaniak PhD
 ▲ **Rycina 2.** Zespół stomatologii zachowawczej i promocja doktorska dr n. med. Joanny Krzyżostaniak

Doyens of conservative dentistry, made a significant contribution to Polish science. It should be emphasized that the creator of the concept of dental plaque was Professor Maria Kobylańska and, as everyone knows today, removing plaque from teeth improves oral hygiene and health and thus affects the achievement of nice aesthetic dentition. This issue was continued, focused on issues that definitely improve the condition of the dentition and the aesthetics of the smile, such as: epidemiology of oral diseases, prevention of tooth decay and periodontal diseases, fluoride preparations and their effect on the structure of the enamel, early stages of tooth decay and remineralization of initial enamel damage – these multidirectional studies had one common goal – improving the quality of the dentition. It is worth mentioning the systematic monitoring of the oral health of the inhabitants of Wielkopolska since 1998, as part of the monitoring of the oral health of the population of Poland, in which all employees of the conservative dentistry clinic participated. An important place in the unit's activities was occupied by cooperation with industrial plants such as: Huta Aluminium "Konin", Zakłady Farmaceutyczne Polfa in Poznań, Rzeszów, Łódź, Zakłady Zielarskie in Poznań, Fabryka Kosmetyków Pollena-

Należy podkreślić, że twórcą pojęcia *płytki nazębna* była profesor Maria Kobylańska, a jak dziś powszechnie wiadomo, usunięcie płytki z zębów poprawia higienę i zdrowie jamy ustnej, a tym samym wpływa na uzyskanie ładnego estetycznego uzębienia. Prace nad estetyką uzębienia były kontynuowane i koncentrowały się na zagadnieniach zdecydowanie poprawiających stan uzębienia i estetyki uśmiechu, takich jak: epidemiologia chorób jamy ustnej, profilaktyka próchnicy zębów i chorób przyzębia, preparaty fluorkowe i ich wpływ na strukturę szkliwa, wczesne stadia próchnicy zębów oraz remineralizacja początkowych uszkodzeń szkliwa. Te wielokierunkowe badania miały jeden wspólny cel – poprawa jakości uzębienia. Należy wspomnieć o systematycznym, od 1998 roku, monitoringu stanu zdrowia jamy ustnej mieszkańców Wielkopolski, w ramach monitoringu zdrowia jamy ustnej ludności Polski, w których udział brali wszyscy pracownicy Kliniki Stomatologii Zachowawczej.

Ważne miejsce w działalności jednostki zajmowała współpraca z zakładami przemysłowymi, takimi jak: Huta Aluminium „Konin”, Zakłady Farmaceutyczne Polfa w Poznaniu, Rzeszowie, Łodzi, Zakłady Zielarskie w Poznaniu, Fabryka Kosmetyków Pollena-Uroda w Warszawie oraz Fabryka Kosmetyków Pollena Lechia w Poznaniu,

▲ Figure 3. Employees of the Department of Conservative Dentistry and Endodontics – 2017

▲ Rycina 3. Pracownicy Kliniki Stomatologii Zachowawczej i Endodoncji – rok 2017

-Uroda in Warsaw and Fabryka Kosmetyków Polena Lechia in Poznań, which undoubtedly contributed to raising the level of scientific research conducted, and at the same time helped to solve many problems important for manufacturers.

A short history of Orthodontics

The beginnings of university orthodontics in Poznań, as an independent unit, date back to 1952, when the establishment of the Depart-

co niewątpliwie przyczyniło się do podniesienia poziomu prowadzonych badań naukowych, a równocześnie pomogło w rozwiązaniu wielu problemów istotnych dla producentów.

Krótką historia ortodoncji

Początki uniwersyteckiej ortodoncji w Poznaniu, jako jednostki samodzielnej, datują się od 1952 roku, kiedy to utworzenie Zakładu Ortodoncji powierzono dr. med. Tadeuszowi Ziółkiewicz-

▲ **Figure 4.** Doctoral promotions from 2014 to 2016: Ewa Konopka, PhD, Anna Jankowska, PhD, Dobrosława Stoczkiewicz, PhD, Sławomir Jaroszyk, PhD, Renata Turska Malińska, PhD, and Agnieszka Sikorska, PhD

▲ **Rycina 4.** Promocje doktorskie z lat 2014–2016: dr n. med. Ewa Konopka, dr n. med. Anna Jankowska, dr n. med. Dobrosława Stoczkiewicz, dr. n. med. Sławomir Jaroszyk, dr n. med. Renata Turska Malińska i dr n. med. Agnieszka Sikorska

ment of Orthodontics was entrusted to Dr. Tadeusz Ziółkiewicz, MD - the history of subsequent heads of university orthodontics was described in the memoirs in JoFA vol. 7 nr 1.

Structure, team and activities of the Department of Maxillofacial Orthopaedics and Orthodontics

Until 2022, the Department of Maxillofacial Orthopaedics and Orthodontics was a unit consisting of: the Department of Maxillofacial Orthopaedics and Orthodontics headed by prof. dr hab. Teresa Matthews-Brzozowska, the Orthodontic Mini-Implants Laboratory headed by dr n. med. Przemysław Kopczyński and the Facial Aesthetics Laboratory headed by dr n. med. Renata Turska-Malińska. The scientific activity of the Department of Maxillofacial Orthopedics and Orthodontics focused on assessing the effects of: extensive orthodontic prophylaxis, implemented educational programs, orthodontic treatment using removable and fixed appliances, applied cortical anchorage, as well as implementing technical innovations in orthodontic therapy with appliances. It is common knowledge that "crooked" teeth do not add charm to even the most beautiful face. This work on the aesthetics of the smile must begin in children, hence the scientific activity is focused on the effects of multi-dimensional therapy and rehabilitation of children with congenital defects of the facial part of the skull, genetic defects which include: various types of clefts of the facial part of the skull - from the first days of birth, as well as other genetically determined syndromes manifesting themselves in changes in facial aesthetics. A novelty in the research areas was the pre- and post-procedure assessment of facial soft tissues in the aspect of facial aesthetics, taking into account professional analyses, highly specialized studies on the effects of orthodontic treatment of adult patients with periodontal diseases, with morphological defects of the maxilla and mandible prepared orthodontically for orthognathic surgery procedures. Clinical activity is an extremely wide range of activities aimed at achieving an aesthetic face.

Orthodontics is a constant, systematic development of improving the aesthetics of the smile thanks to the extraordinary technological progress. The aesthetic aspect is becoming increasingly important in orthodontic therapy, fixed

wi. Historia kolejnych kierowników uniwersyteckiej ortodontcji została opisana we wspomnieniach w JoFA vol. 7 nr 1.

Struktura, zespół i działalność Katedry Ortopedii Szcękowej i Ortodontcji

Katedra Ortopedii Szcękowej i Ortodontcji do 2022 roku była jednostką, w skład której wchodziły: Klinika Ortopedii Szcękowej i Ortodontcji kierowana przez prof. zw. dr hab. Teresę Matthews-Brzozowską, Pracownia Miniimplantów Ortodontycznych kierowana przez dr n. med. Przemysław Kopczyńskiego i Pracownia Estetyki Twarzy kierowana przez dr n. med. Renatę Turską-Malińską.

Działalność naukowa Katedry Ortopedii Szcękowej i Ortodontcji skupiała się na ocenie efektów: szeroko zakrojonej profilaktyki ortodontycznej, wdrażanych programów edukacyjnych, leczenia ortodontycznego przy wykorzystaniu aparatów zdejmowanych i stałych, stosowanego zakotwienia kortykalnego, a także wdrażania nowinek technicznych w aparaturową terapię ortodontyczną. Powszechnie wiadomo, że „krzywe” zęby nie dodają uroku nawet najpiękniejszej twarzy. Ta praca nad estetyką uśmiechu musi zaczynać się już u dzieci, stąd działalność naukowa skupiona jest na efektach wielopłaszczyznowej terapii i rehabilitacji dzieci z wadami wrodzonymi części twarzowej czaszki, wadami genetycznymi, do których zaliczają się: różne typy rozszczepów części twarzowej czaszki - od pierwszych dni narodzin, a także innych zespołów uwarunkowanych genetycznie, manifestujących się zmianami w estetyce twarzy. Nowością w obszarach badawczych była ocena przed- i pozabiegowa tkanek miękkich twarzy w aspekcie estetyki twarzy z uwzględnieniem profesjonalnych analiz, wysokospecjalistyczne badania nad efektami leczenia ortodontycznego pacjentów dorosłych z chorobami przyzębia, z wadami morfologicznymi szczęki i żuchwy przygotowywanymi ortodontycznie do zabiegów z zakresu chirurgii ortognatycznej. Działalność kliniczna to niezwykle szeroki wachlarz działań zmierzających do uzyskania estetycznej twarzy.

Ortodontcja, dzięki niezwykle postępowi technologicznemu, to stały, systematyczny rozwój w dziedzinie poprawy estetyki uśmiechu. Aspekt estetyczny nabiera coraz większego znaczenia w terapii ortodontycznej. Aparaty sta-

appliances, apart from their effectiveness, must be integrated into the natural space of the oral cavity as best as possible. Orthodontic treatment with fixed appliances and the possibility of reconstruction of the alveolar process bone, but also procedures in the field of facial aesthetics systematically expand the indications for the treatment of adults. The ability to perform the therapy is therefore the most important component of success. Hence, the possibility of studying aesthetics as part of the Postgraduate Studies "Facial Aesthetics" was not without significance. These studies received two nationwide awards in 2016: the "Studies with a Future" Certificate and one of seven = Extraordinary Certificate "Laurel of Innovation" - awarded to all (over 100) submitted pre- and postgraduate courses from various universities throughout Poland.

łe, poza skutecznością, muszą być jak najlepiej wkomponowane w przestrzeń naturalną jamy ustnej. Leczenie ortodontyczne aparatami stałymi i możliwość rekonstrukcji kości wyrostka zębodołowego, ale także zabiegi z zakresu estetyki twarzy poszerzają systematycznie wskazania do leczenia osób dorosłych. Umiejętność wykonania terapii jest przeto najważniejszą składową sukcesu. Stąd nie bez znaczenia była możliwość studiowania estetyki w ramach Podyplomowych Studiów „Estetyka Twarzy”. Studia te otrzymały w 2016 roku dwa ogólnopolskie wyróżnienia: Certyfikat „Studia z Przyszłością” oraz jeden z siedmiu = Certyfikat Nadzwyczajny „Laur Innowacji” - przyznanych dla wszystkich (ponad 100) zgłoszonych kierunków przed- i podyplomowych z różnych uczelni wyższych całej Polski.

Photographs of the team from the Department of Maxillofacial Orthopedics and Orthodontics of the Poznań University of Medical Sciences and invited guests from the traditional occasional meetings organized for years

Fotografie zespołu Katedry Ortopedii Szczękowej i Ortodoncji Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu i zaproszonych gości z organizowanych tradycyjnie od lat okolicznościowych spotkań

▲ **Figure 5.** Occasional meetings of the Department of Maxillofacial Orthopaedics and Orthodontics team and invited guests: Easter meetings in 2014 and 2018 and Christmas meetings in 2015 and 2017

▲ **Rycina 5.** Spotkania okolicznościowe zespołu Katedry Ortopedii Szczękowej i Ortodoncji i zaproszonych gości: wielkanocne w 2014 i 2018 roku i gwiazdkowe w 2015 i 2017 roku

The didactic activity of conservative dentistry and orthodontics includes pre- and post-graduate training. The activity of students in the STN Scientific Circles in both units is increasing year by year and the employees, activating students, conduct scientific research based on modern, advanced research techniques, in cooperation with various units of our University but also the University of Life Sciences, Adam Mickiewicz University and Poznań University of Technology and other universities in the country and abroad. The research is conducted within the framework of scientific and research projects, grants for young scientists as well as national and European grants. There were several dozen doctoral promotions in both units and the scientific achievements are significant – over 1500 publications.

The clinics of both units conduct service and treatment activities within the structures of the University Centre of Dentistry and Specialist Medicine sp. z o.o. Thanks to the high professional qualifications of both Teams, the Clinics are reference units for patients of the city of Poznań, the Wielkopolska province and Poland.

Działalność dydaktyczna stomatologii zachowawczej i ortodontcji obejmuje szkolenie przed- i podyplomowe. Aktywność studentów w Kołach Naukowym STN zarówno stomatologii zachowawczej, jak i ortodontcji z roku na rok wzrasta, a pracownicy aktywizując studentów, prowadzą badania naukowe, oparte na nowoczesnych, zaawansowanych technikach badawczych, we współpracy z różnymi jednostkami naszej uczelni, ale także Uniwersytetu Przyrodniczego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Politechniki Poznańskiej oraz innymi uniwersytetami w kraju i za granicą. Badania prowadzone są w ramach projektów naukowo-badawczych, grantów dla młodych pracowników nauki, jak również grantów krajowych i europejskich.

Promocji doktorskich w obu jednostkach było kilkadziesiąt, a dorobek naukowy znaczący – ponad 1500 publikacji.

Kliniki obu jednostek prowadzą działalność usługowo-leczniczą w ramach struktur Uniwersyteckiego Centrum Stomatologii i Medycyny Specjalistycznej sp. z o.o. Dzięki wysokim kwalifikacjom zawodowym obu zespołów, poradnie są jednostkami referencyjnymi dla pacjentów miasta Poznania, województwa wielkopolskiego i Polski.

▲ Figure 6. Retirement of the head of the Facial Aesthetics Laboratory, Dr. Renata Turska-Malińska, MD, in 2020
 ▲ Rycina 6. Spotkanie z okazji przejścia na emeryturę kierownika Pracowni Estetyki Twarzy dr n. med. Renaty Turskiej-Malińskiej w 2020 roku

Acknowledgements

Conflict of interest statement

The authors declare no conflict of interest.

Funding sources

There are no sources of funding to declare.

Oświadczenia

Oświadczenie dotyczące konfliktu interesów

Autorzy deklarują brak konfliktu interesów w autorstwie oraz publikacji pracy.

Źródła finansowania

Autorzy deklarują brak źródeł finansowania.

References / Piśmiennictwo

1. Góral R. Wczoraj, dziś i jutro Akademii Medycznej w Poznaniu. In: 25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu 1950–1975. Poznań; 1974. p. 5–21.
2. Kaźmierczak D. Zakład Ortodoncji. In: Osiągnięcia naukowe w 25-letniej historii Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Poznań; 1996. p. 51–55.
3. Kobylańska M. Historia Uniwersyteckich studiów stomatologicznych w Poznaniu. *Biul Inf WIL*. 2011;11(202),12(203); 2012;2(204).
4. Matthews-Brzozowska T. Historia ortodoncji poznańskiej w powojennej działalności uniwersyteckiej. *Dent Forum*. 2009;(supl):31–34.
5. Matthews-Brzozowska T. An historical overview including the profiles of some pre-eminent representatives of Poznan orthodontics. *Dent Forum*. 2009;(supl):35–38.
6. Matthews-Brzozowska T. Album 20-lecia Wydziału Lekarskiego II Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Poznań; 2012. p. 287–293.
7. Miśkowiak B. 65 lat Akademickiej Stomatologii w Poznaniu. Wydawnictwo Jubileuszowe Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu; 1994.
8. Miśkowiak B. Akademicka stomatologia w Poznaniu w ramach Uniwersytetu Poznańskiego i Akademii Medycznej im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu. In: Osiągnięcia naukowe w 25-letniej historii Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Poznań; 1996. p. 11–13.
9. Włoch S. Instytut Stomatologii AM w Poznaniu. In: 25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu 1950–1975. Poznań; 1974. p. 251–254.
10. Ziółkiewicz T. Tradycje Stomatologii Poznańskiej. In: 25 lat Akademii Medycznej w Poznaniu 1950–1975. Poznań; 1974. p. 38–41.

Acceptance for editing: **2025-03-11**
Artykuł przyjęty do redakcji:

Acceptance for publication: **2025-06-27**
Artykuł zaakceptowany do publikacji: